

ಶ್ರೀಮದ್ಭಗವದ್ ಗೀತೆ

ಎ. ಮುರಳೀಧರ

ಸಪ್ತಮ ಸ್ಕಂಧ

ಜಯ-ವಿಜಯ: ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಮಾನಸಪುತ್ರರಾದ ಸನಕ ಸನಂದನಾದಿಗಳು ಅವಿಂಡ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗಳು, ಚಿರಬಾಲಕರು, ದಿಗಂಬರರು, ತ್ರಿಲೋಕಸಂಚಾರಿಗಳು. ಅವರು ಮಹಾಜ್ಞಾನಿಗಳು, ಅಸಾಮಾನ್ಯ ತಪೋನಿಧಿಗಳು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಒಮ್ಮೆ ನಾರಾಯಣನ ದರ್ಶನ ಪಡೆಯಲು ವೈಕುಂಠಲೋಕಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಇವರನ್ನು ಸಾಧಾರಣ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ ದ್ವಾರಪಾಲಕರಾದ ಜಯ ವಿಜಯರು ಅವರನ್ನು ಒಳಗೆ ಹೋಗಲು ಬಿಡದೆ, ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲಲ್ಲೇ ತಡೆದರು. ಕೋಪಗೊಂಡ ಋಷಿಗಳು, “ದೈವದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿಪಡಿ ಸುತ್ತಿರುವ ನೀವು ದೈತ್ಯರಂತೆ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ಆದ್ದರಿಂದ ದೈತ್ಯರಾಗಿಯೇ ಜನ್ಮತಳೆಯಿರಿ” ಎಂದು ಶಾಪನೀಡಿದರು.

ಋಷಿಗಳ ಶಾಪದಿಂದ ಜಯ-ವಿಜಯರು ಕಂಗಾ ಲಾದರು. ಅವರ ಪಾದಗಳ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದರು. ಶಾಪ ವಿಮೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರು. ಕರುಣೆ ತೋರಿದ ಸನಕ ಸನಂದನಾದಿಗಳು, “ನಾವು ನೀಡಿದ ಶಾಪವು ನಡೆದೇ ತೀರುತ್ತದೆ. ನೀವು ದೈತ್ಯರಾಗಿ ಮೂರು ಜನ್ಮ ತಾಳುವಿರೋ ಅಥವಾ ಭಗವಂತನ ಭಕ್ತರಾಗಿ ಏಳು ಜನ್ಮ ತಾಳುವಿರೋ, ನೀವೇ ನಿರ್ಧರಿಸಿ” ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಜಯ-ವಿಜಯರು, ತೀವ್ರವಾಗಿ ಭಗವಂತನ ಸಾಮೀಪ್ಯವನ್ನು ಮತ್ತೆ ಪಡೆಯಲು ಇಚ್ಛಿಸಿದರು. ಹಾಗಾಗಿ ದೈತ್ಯರ ಮೂರು ಜನ್ಮಗಳನ್ನೇ ಬಯಸಿದರು. ಅವರೇ ಮುಂದೆ ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷ-ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು, ರಾವಣ-ಕುಂಭಕರ್ಣ ಮತ್ತು ಶಿಶುಪಾಲ-ದಂತವಕ್ತರಾಗಿ ಮೂರು ಜನ್ಮಗಳನ್ನು ಪಡೆದರು.

ವರಾಹಾವತಾರ: ಕಶ್ಯಪ ಋಷಿಯ ಹೆಂಡತಿಯರಲ್ಲಿ ದಿತಿ ಮತ್ತು ಅದಿತಿ ಪ್ರಮುಖರು. ದಿತಿದೇವಿಗೆ ಪುತ್ರಸಂತಾನವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದಿತಿದೇವಿಯಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ದೇವತೆಗಳು ಜನಿಸಿದ್ದರು. ಒಂದು ದಿನ ಸಂಜೆಯ ಸಮಯ, ಪತಿಯು ಬೇಡಬೇಡವೆಂದರೂ ಕಾಮಾತುರಳಾಗಿ ದಿತಿದೇವಿಯು ಬಲವಂತವಾಗಿ ಆತನೊಂದಿಗೆ ಕೂಡಿದಳು. ಇದೊಂದು ಅನಾಚಾರ, ಹೀಗಾಗಿ ಋಷಿಮುನಿಗಳ

ಶಾಂತಿಯ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆ ತರುವಂತಹ, ಜಗತ್ತಿಗೇ ಕಂಟಕರಾದ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು ಮತ್ತು ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷರು ದಿತಿದೇವಿಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು.

ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು ಭಾಗವತ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿಯನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡಿದನು. ಗೋವುಗಳನ್ನು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಸಂಹಾರ ಮಾಡಿದನು. ಯಜ್ಞಯಾಗಾದಿಗಳನ್ನು ಧ್ವಂಸಮಾಡಿದನು. ಹೀಗೆ ಲೋಕಕಂಟಕನಾದನು. ಅವನ ತಮ್ಮನಾದ ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷನ ದೇಹಬಲ ಕೂಡ ಅಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ತನ್ನ ಸಮನಾದವರು ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಅವನು ಗರ್ವಪಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಸಿಕ್ಕ ಸಿಕ್ಕ ಋಷಿಮುನಿಗಳ ರುಂಡಗಳನ್ನು ಚೆಲ್ಲಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಅಪವಿತ್ರಗೊಳಿಸಿದನು. ಮದೋನ್ಮತ್ತನಾಗಿ ಇಡೀ ಭೂಮಂಡಲವನ್ನೇ ಅಪಹರಿಸಿ ಸಮುದ್ರದ ತಳದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟನು.

ಭೂಮಿಯು ಕಣ್ಮರೆಯಾದ್ದರಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮನು ಹೌಹಾರಿದನು. ತನ್ನ ಸೃಷ್ಟಿಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆಯಾಯಿತೆಂದು ಚಿಂತೆಗೊಳಗಾದನು. ಆಗ ಅವನ ಮೂಗಿನಿಂದ ಒಂದು ಅಂಗುಷ್ಟ ಗಾತ್ರದ ವರಾಹವು ಹೊರಬಿದ್ದಿತು. ಒಡನೆಯೇ ಅದು ಬೃಹದಾಕಾರವಾಗಿ ಬೆಳೆದು, ತನ್ನ ಅದ್ಭುತವಾದ ಕೋರಗಳಿಂದ ದೊಡ್ಡ ಘರ್ಜನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿತು. ಇದರ ಶಬ್ದದಿಂದ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಲೋಕಗಳೂ ತತ್ತರಿಸಿ ದವು. ದೈತ್ಯರ ಜಂಘಾಬಲವೇ ಉಡುಗಿಹೋಯಿತು. ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಸಂತಸವಾಯಿತು. ವರಾಹಮೂರ್ತಿಯು ಸಮುದ್ರ ತಳದಲ್ಲಿದ್ದ ಭೂಮಂಡಲವನ್ನು ಹಿಡಿದತ್ತಿದನು. ಅಡ್ಡ ಬಂದ ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷನನ್ನು ಮಲ್ಲಿಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸಂಹರಿಸಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಯಥಾಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟನು. ದೇವತೆಗಳು ಬ್ರಹ್ಮದೇವನನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟು ಕೊಂಡು ವರಾಹಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿದರು. ಅವನಿಗೆ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದರು. ವರಾಹ ದೇವರು ಅವರಿಗೆಲ್ಲ ಅಭಯದ ರಕ್ಷಣೆಯಿತ್ತು ಅದೃಶ್ಯನಾದನು.

ಪ್ರಹ್ಲಾದನ ಕಥೆ: ಸಹೋದರನ ಮರಣದ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ತಿಳಿದ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವಿಗೆ ಅಪಾರ ದುಃಖವುಂಟಾಯಿತು. ಮನೆಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿದ ಅವನು ತಾಯಿ ದಿತಿ ದೇವಿಯನ್ನು ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸಿದನು. ತಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿಕರನ್ನೆಲ್ಲ ಸಂತೈಸಿದನು. ನಂತರ ನಾರಾಯಣನಲ್ಲಿ ಕೋಪಗೊಂಡನು. ಹರಿಯ ಮೇಲೆ ಸೇಡು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ತವಕ ಅವನಲ್ಲಿ ದಿನೇ ದಿನೇ ಹೆಚ್ಚಾಗತೊಡಗಿತು. ಉರಿಯುವ ಬೆಂಕಿಗೆ ತುಪ್ಪ ಹಾಕಿದಾಗ ಉಂಟಾಗುವ ಜ್ವಾಲೆಯಂತೆ ಕೋಪವು ಏರತೊಡಗಿತು. ಇಡೀ ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲಿರುವ ದೈತ್ಯರನ್ನೆಲ್ಲ ಕರೆಸಿ ದೊಡ್ಡ ಸಭೆ ಏರ್ಪಡಿಸಿದನು. “ವಿಷ್ಣುವು ಕಳ್ಳ; ಹಂದಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಂದು ನನ್ನ ಸಹೋದರನನ್ನು ಕೊಂದಿದ್ದಾನೆ. ಅವನ ಸೊಕ್ಕನ್ನು ಮುರಿಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮುಂದಿನ ಕಾದಾಟದಲ್ಲಿ ಅವನ ಮರಣ ನಿಶ್ಚಿತ” ಎಂದು ಗಹಗಹಿಸಿ ನಕ್ಕನು. “ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಋಷಿಗಳು ಯಜ್ಞ ವೇದಾಧ್ಯಯನ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ದೇವತಾಕಾರ್ಯ ಕೂಡ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ತುಂಬುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ದೈತ್ಯರಾದ ನಾವು ಮೊದಲು ಅವನ್ನು ತಡೆಯಬೇಕು. ಇಂತಹ ಕಾರ್ಯಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅವನ್ನು ಧ್ವಂಸಗೊಳಿಸಿ ಅಡ್ಡ ಬಂದವರ ರುಂಡಗಳನ್ನು ಚೆಂಡಾಡಿ” ಎಂದಾಜ್ಞೆಯಿತ್ತನು.

ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಮಾಡಿದರೂ, ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವಿಗೆ ನೆಮ್ಮದಿಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ದೀರ್ಘಕಾಲ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿ, ಬಲಶಾಲಿಯಾಗಿ, ತ್ರಿಲೋಕಗಳಲ್ಲೂ ತನಗೆ ಸಮರಿಲ್ಲದಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದನು. ತಕ್ಷಣವೇ ತನ್ನ ಅಮಾತ್ಯರನ್ನೆಲ್ಲ ಕರೆಸಿ ರಾಜ್ಯದ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದನು. ಮಂದಾರಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ವಿಕಾಂತಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಕುರಿತು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿದನು. ನಿಧ್ರೆ, ಆಹಾರ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತೊರೆದು ಒಂದೇ ಕಾಲಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತು ತಪಸ್ಸನ್ನು ಆಚರಿಸಿದನು. ಕಾಲ ಕಳೆದಂತೆ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವಿನ ಸುತ್ತಲೂ ಹುತ್ತ ಬೆಳೆಯಿತು. ಬಿಸಿಲು, ಮಳೆ, ಚಳಿ, ಗಾಳಿ ಮುಂತಾದ ಯಾವ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ವಿಕೋಪಗಳೂ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವಿನ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಧ್ವಂಸಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆತನ ತಪಸ್ಸಿನ ಜ್ವಾಲೆಯು ಮೂರುಲೋಕವನ್ನೂ ಆವರಿಸಿತು. ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವಿನ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿದ ಬ್ರಹ್ಮನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ, ತನ್ನ ಕಮಂಡಲವಿನಿಂದ ಮಂತ್ರದ ನೀರನ್ನು ಅವನ ಮೇಲೆ ಪ್ರೋಕ್ಷಿಸಿದನು. ಕೂಡಲೇ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವಿನಲ್ಲಿ ನವಚೈತನ್ಯ ತುಂಬಿತು. ತಪೋಬಲದಿಂದಾಗಿ ಆತನಲ್ಲಿ ಅಸಾಮಾನ್ಯ ಕಾಂತಿ ಕಂಡುಬಂತು. ಏನು ವರ ಬೇಕೆಂದು ಬ್ರಹ್ಮನು ಕೇಳಲು ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು, “ತಂದೆಯೇ, ನಿನ್ನ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿನ ಯಾವ ಜೀವಜಂತುವಿನಿಂದಲೂ ನನಗೆ ಮರಣ ಬಾರದಿರಲಿ. ಮನೆಯ ಒಳಗಾಗಲಿ ಹೊರಗಾಗಲಿ, ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಾಗಲಿ ಆಕಾಶದಲ್ಲಾಗಲಿ ಮರಣ ಬರಲೇಬಾರದು. ಇಂದ್ರ ಮುಂತಾದ ದೇವತೆಗಳಿಗಿರುವಂಥ ಶಕ್ತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಉಂಟಾಗಬೇಕು” ಎಂದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಬ್ರಹ್ಮದೇವನು “ತಥಾಸ್ತು” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹೊರಟುಹೋದನು.

ಬ್ರಹ್ಮನ ವರಬಲದಿಂದ ಕೊಬ್ಬಿದ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು ಮದೋನ್ಮತ್ತ ನಾದನು. ಸಕಲ ಸೈನ್ಯಸಮೇತ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೊರಟೇಬಿಟ್ಟನು. ದಶದಿಕ್ಪುಗಳನ್ನೂ ಜಯಿಸಿ ದೇವತೆಗಳು ಮತ್ತು ಮಾನವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಸೋಲಿಸಿದನು. ಯಕ್ಷ ಗಂಧರ್ವ ಮುಂತಾದ ಸಕಲ ಜೀವ ರಾಶಿಗಳೂ ಅವನ ಅರ್ಭಟಕ್ಕೆ ನಲುಗಿದವು. ಇದಲ್ಲದೆ ಹಿರಣ್ಯ ಕಶಿಪುವು ಇಂದ್ರನನ್ನು ಅಮರಾವತಿಯಿಂದ ಓಡಿಸಿ, ಆತನ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲ ದೋಚಿದನು. ಇದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ವಿಷ್ಣುವಿನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಯಜ್ಞಯಾಗಾದಿಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದನು. ಇನ್ನುಮುಂದೆ ತನ್ನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲೇ ಯಜ್ಞಯಾಗಾದಿಗಳನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕೆಂದು ಕಟಾಜ್ಞೆ ವಿಧಿಸಿದನು. ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಸಲ್ಲಬೇಕಾದ ಹವಿಸ್ಸನ್ನು ತಾನೇ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು.

ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವಿನ ಉಪಟಳದಿಂದ ದೇವತೆಗಳು ಬೇಸ ತ್ತರು. ಋಷಿಗಳು, ಮುನಿಗಳು ಸಂಕಟಕ್ಕೊಳಗಾದರು. ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದಾಗಿ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ದರು. ಅವನಲ್ಲಿ ಶರಣುಹೋದರು. “ಬೇಗ ಬಂದು ಈ ದುರಾತ್ಮನಿಂದ ನಮ್ಮನ್ನು ಪಾರುಮಾಡು” ಎಂದು ದೀನರಾಗಿ ಬೇಡಿದರು. ಆಗ ಒಂದು ಅಶರೀರವಾಣಿ ಕೇಳಿಸಿತು: “ಎಲೈ ದೇವತೆಗಳೇ, ಋಷಿಮುನಿಗಳೇ, ನೀವು ಭಯಪಡಬೇಡಿ. ನಿಮಗೆ ಬಂದ ಗಂಡಾಂತರದ ಅರಿವು ನನಗಿದೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ ತಾಳಿರಿ, ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಮಗನು ಜನಿಸುವನು. ಅವನು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಭಕ್ತನಾಗುವನು. ಅವನ ದಾರಿಗೆ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು ಅಡ್ಡಿಪಡಿಸಿದಾಗ, ಆತನ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ನಾನು ಅವತರಿಸಿಬರುತ್ತೇನೆ.”

ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವಿನ ಹೆಂಡತಿಯ ಹೆಸರು ಕಯಾದು. ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವಳು ಗರ್ಭಿಣಿಯಾದಳು. ಪ್ರಹ್ಲಾದನೆಂಬ ಪುತ್ರನಿಗೆ ಜನ್ಮ ನೀಡಿದಳು. ಪ್ರಹ್ಲಾದನು ಸುಶೀಲನೂ, ಸದ್ಗುಣಸಂಪನ್ನನೂ ಆಗಿದ್ದನು. ಗುರುಹಿರಿಯರನ್ನು ಆದರದಿಂದ ಗೌರವಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಎಲ್ಲ ಜೀವ ಸಂಕುಲಗಳನ್ನೂ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ದೀನರಿಗೆ ಕರುಣೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದನು; ಭಗವಂತನಾದ ನಾರಾಯಣನ ನಾಮಸ್ಮರಣೆಯನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು.

ಪ್ರಹ್ಲಾದನ ಈ ಸಾತ್ವಿಕ ಗುಣಕ್ಕೆ ನಾರದ ಮಹರ್ಷಿಗಳ ಅನುಗ್ರಹವೇ ಕಾರಣವಾಗಿತ್ತು. ಅವನು ತಾಯಿಯ ಗರ್ಭ ದಲ್ಲಿದ್ದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು ತಪಸ್ಸಿಗೆ ತೆರಳಿದ್ದನು. ಆಗ ಇದೇ ಸಮಯವೆಂದುಕೊಂಡು ಇಂದ್ರನು, ಕಯಾದುವಿನ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜನಿಸುವ ರಾಕ್ಷಸನಿಂದ ಮುಂದೆ ಆಗಬಹುದಾದ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು, ಆಕೆಯನ್ನು ಸಂಹರಿಸಲು ಎಳೆದೊಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದನು. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಾರದ ಮುನಿಗಳು ಇಂದ್ರನನ್ನು ತಡೆದರು. “ಇಂದ್ರ, ನೀನು ಮಹಾನ್ ಪ್ರಮಾದವನ್ನು ಎಸಗುತ್ತಿರುವೆ. ಈಕೆಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಭಗವದ್ಭಕ್ತನು ಜನಿಸುವನು. ಅವನಿಂದ ಲೋಕವೆಲ್ಲ ಬೆಳಕು ಕಾಣುತ್ತದೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕಯಾದುವನ್ನು ಅವನಿಂದ ಬಿಡಿಸಿ ತಮ್ಮ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ದರು. ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನಾದ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಚರಿತ್ರೆ, ಮಹಿಮೆ - ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಆಗಿಂದಾಗ್ಗೆ ಕಯಾದುವಿಗೆ

ತಿಳಿಹೇಳಿದರು. ಗರ್ಭದಲ್ಲಿದ್ದ ಪ್ರಹ್ಲಾದನು ಇದರಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತ ನಾಗಿ, ಜನಿಸುತ್ತಲೇ ಭಾಗವತೋತ್ತಮನಾದನು.

ಪ್ರಹ್ಲಾದನಿಗೆ ಐದು ವರ್ಷ ತುಂಬುತ್ತಲೇ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವು ಅವನನ್ನು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಚಂಡ-ಮರ್ಕರ ಗುರುಕುಲಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಪ್ರಹ್ಲಾದನ ಜೊತೆಗೆ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ದೈತ್ಯಬಾಲಕರು ಗುರುಕುಲದಲ್ಲಿದ್ದರು.

ಕೆಲವು ಕಾಲದ ನಂತರ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವು ಮಗನನ್ನು ನೋಡ ಬೇಕೆಂಬ ಆಶಯದಿಂದ ಅವನನ್ನು ಅರಮನೆಗೆ ಕರೆಸಿದನು. ಮಗನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಮುದ್ದಾಡಿ, “ಮಗು, ಗುರುಕುಲದಲ್ಲಿ ಏನು ಕಲಿತೆ?” ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡನು. ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರಹ್ಲಾದನು, “ತಂದೆಯೇ, ಗುರುಗಳು ಕೇವಲ ಲೌಕಿಕ ಜೀವನದ ಮಹತ್ವವನ್ನಷ್ಟೇ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕಿಂತ, ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತೊರೆದು ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುವುದೇ ಶ್ರೇಯಸ್ಕರವಾಗಿದೆ” ಎಂದನು.

ಮಗನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು ದಂಗಾಗಿ ಹೋದನು. ಯಾರೋ ಹರಿಭಕ್ತರು ವೇಷ ಮರಿಸಿಕೊಂಡು ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಂದು, ತನ್ನ ಪುತ್ರನ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಕೆಡಿಸಿರ ಬೇಕೆಂದುಕೊಂಡನು. ಕೂಡಲೇ ಚಂಡ-ಮರ್ಕರನನ್ನು ಕರೆಸಿದನು. “ವೇಷ ಮರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ಯಾರೋ ಹರಿಭಕ್ತರು ಬೋಧಿಸಿದ ದೈತ್ಯವಿರೋಧಿ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಪ್ರಹ್ಲಾದನು ಕಲಿತಿದ್ದಾನೆ. ಇವನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಹರಿಯಲ್ಲಿ ದ್ವೇಷವನ್ನು ಕಲಿಸಿಕೊಡಿ” ಎಂದು ಎಚ್ಚರಿಸಿ ಮಗನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟನು.

ಬಾಲಕ ಪ್ರಹ್ಲಾದನಲ್ಲಾದ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಚಂಡ-ಮರ್ಕರು ಅವಾಕ್ಯಾದರು. ತಮ್ಮ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಹರಿಭಕ್ತಿಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ; ಆದರೂ, ಪ್ರಹ್ಲಾದನು ಹರಿಭಕ್ತ ಹೇಗಾದ ಎಂಬುದು ಅವರಿಗೆ ಅಚ್ಚರಿ ತಂದಿತ್ತು. ಪರಿಪರಿಯಾಗಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದಾಗ ಪ್ರಹ್ಲಾದನು, “ಗುರುಗಳೇ, ಸರ್ವೋತ್ತಮನಾದ ಭಗವಂತನಿಗೆ ದೇವತೆಗಳು, ದಾನವರು, ಮಾನವರೆಂಬ ಯಾವ ಭೇದಭಾವವಾಗಲಿ, ತಾರತಮ್ಯವಾಗಲಿ ಇಲ್ಲ. ದೇಹವೇ ಆತ್ಮವಲ್ಲ. ಲೌಕಿಕ ಸುಖವೇ ಶಾಶ್ವತ ಎಂಬ ವಾದ ಸರಿಯಲ್ಲ” ಎಂದನು.

ಚಂಡ-ಮರ್ಕರು ಬಗೆಬಗೆಯ ಉಪಾಯಗಳಿಂದ ಪ್ರಹ್ಲಾದನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟರು. ಆತನನ್ನು ಶಿಕ್ಷೆಗೂ ಒಳಪಡಿಸಿದರು. ಧರ್ಮವಿರೋಧಿಯಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸಿದರು. ಪ್ರಹ್ಲಾದನು ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡನು. ಆದರೆ, ಅವನ ಹರಿಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಕಿಂಚಿತ್ತೂ ಕಡಮೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಬಹಳ ದಿನಗಳಾದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಹ್ಲಾದನನ್ನು ತಾಯಿ ಕಯ್ಯಾದುದೇವಿಯ ಬಳಿಗೆ ಗುರುಗಳು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರು. ತಾಯಿಯು ಮಗನನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಲೇ, ಅವನನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಮುದ್ದಾಡಿ ಆದರಿಸಿ ಉಪಚರಿಸಿದಳು. ಮಗನಿಗೆ ರತ್ನ, ವಸ್ತ್ರ, ವೈಡೂರ್ಯಗಳನ್ನು ತೊಡಿಸಿ, ರಾಜಪೋಷಾಕನ್ನು

ಹಾಕಿಸಿ ರಾಜಸಭೆಗೆ ಕರೆತಂದಳು. ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವು ರಾಜಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ವಿರಾಜಮಾನನಾಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದನು. ಪ್ರಹ್ಲಾದನು ತಂದೆಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು. ರಾಜನು ಮಗನನ್ನು ಮಮತೆಯಿಂದ ಮೇಲೆತ್ತಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಂಡನು; ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಮಾತನಾಡಿದನು. “ಮಗು, ಈ ಬಾರಿ ಗುರುಕುಲದಲ್ಲಿ ಏನೇನು ಕಲಿತೆ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರಹ್ಲಾದನು, “ತಂದೆಯೇ, ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡುವುದು, ಅವನನ್ನೇ ಪೂಜಿಸುವುದು, ಆರಾಧಿಸುವುದು, ಆತನ ಮೇಲಿನ ಸರ್ವಸಮರ್ಪಣಾಭಾವದಿಂದ ಜೀವನ ನಡೆಸುವುದೇ ಬದುಕಿನ ಸಾರಸರ್ವಸ್ವವಾಗಿದೆ” ಎಂದನು. ಪ್ರಹ್ಲಾದನ ನುಡಿಯನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಲೇ, ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವಿನ ಕೋಪ ನೆತ್ತಿಗೆರಿತು. ತನ್ನ ಮಗನ ಬಾಯಿಂದ ಹೊರಟ ನಾರಾಯಣ ಸ್ಮರಣೆಯು ಆತನ ಕಿವಿಗೆ ಕಾದ ಸೀಸವನ್ನು ಹೊಯ್ದಂತಾಯಿತು. ನಾರಾಯಣನ ಸ್ತುತಿಯನ್ನು ಅವನು ಸಹಿಸದಾದನು. ಯಾರ ಸ್ಮರಣೆ ಪೂಜೆ ಯಿಷ್ಟು ಯಾಗಾದಿಗಳನ್ನು ಅವನು ತನ್ನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಷೇಧಿಸಿದ್ದನೋ, ಆ ನಾರಾಯಣನ ಬಗ್ಗೆ ಶ್ರದ್ಧೆ, ಭಕ್ತಿಗಳು ತನ್ನ ಮಗನಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಆಕ್ರೋಶಗೊಂಡನು. ಕೋಪಕ್ಕೊಳಗಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಮನಶ್ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವಿನ ಸಿಟ್ಟು ಚಂಡ-ಮರ್ಕರತ್ತ ತಿರುಗಿತು. “ಎಲೈ ಅಧರ್ಮರೇ, ನನ್ನ ಮನೆಯ ಅನ್ನ ಉಂಡು ನನಗೇ ದೋಹ ಬಗ್ಗಿದ್ದೀರಲ್ಲವೇ? ನನ್ನ ಆಜ್ಞಾಶತ್ರುವಾದ ಹರಿಯ ಸ್ಮರಣೆಯನ್ನು ನನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಕಲಿಸಿದ್ದೀರಾ? ನನ್ನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಹರಿಯ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಯಾವ ಶಿಕ್ಷೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ನಿಮಗೆ ತಿಳಿದಿಲ್ಲವೇ?” ಎಂದು ಘರ್ಜಿಸಿದನು.

ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವಿನ ಆರ್ಭಟವನ್ನು ಕಂಡು ಚಂಡ-ಮರ್ಕರು ಗಡಗಡ ನಡುಗಿದರು, ಗಾಬರಿಯಿಂದ ಅವರ ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತೇ ಹೊರಡಲಿಲ್ಲ. ನಂತರ ಸುಧಾರಿಸಿಕೊಂಡು, “ದೈತ್ಯೇಂದ್ರ, ನಾವು ನಿನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಹರಿಯ ಮೇಲೆ ಶ್ರದ್ಧೆ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟೆಲ್ಲ. ಇದು ಅವನಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿನಿಂದಲೇ ಬಂದಿರಬೇಕು. ಇದರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ತಪ್ಪೇನೂ ಇಲ್ಲ. ನಮ್ಮನ್ನು ಮನ್ನಿಸು” ಎಂದು ದೀನರಾಗಿ ಕೋರಿಕೊಂಡರು. ಅನಂತರ ಮಗನತ್ತ ತಿರುಗಿದ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು, “ನಿನಗೆ ನನ್ನ ಶತ್ರುವಿನ ಗುಣಗಾನವನ್ನು ಯಾರು ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟರು?” ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರಹ್ಲಾದನು ಹೀಗೆಂದನು: “ಅಪ್ಪ, ಭಗವಂತನ ಮೇಲಿನ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಯಾರೂ ಹೇಳಿಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಸಾತ್ವಿಕರಿಗೆ ಅದು ಅವರ ಹೃದಯದಲ್ಲೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಸದಾ ಲೌಕಿಕ ಸುಖವನ್ನೇ ಶಾಶ್ವತ ಎಂದು ತಿಳಿದವರಿಗೆ, ಭಗವಂತನ ಮೇಲಿನ ಭಕ್ತಿ ಮೂಡಲಾರದು. ಮಹಾತ್ಮರ ಸೇವೆಯಿಂದ ಮತ್ತು ಅವರ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಮಾತ್ರವೇ ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧೆ ಭಕ್ತಿಗಳು ಮೂಡುತ್ತವೆ.”

ಪ್ರಹ್ಲಾದನ ಒಂದೊಂದು ನುಡಿಯಿಂದಲೂ, ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವಿಗೆ ಶೂಲದಿಂದ ಇರಿದಂತಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಕಿಡಿ ಕಡಿಯಾದನು. ಅವನ ಕಣ್ಣುಗಳು ಕೆಂಪಡೆದವು. ಕೂಡಲೇ ತನ್ನ

ಮಗನನ್ನು ತೊಡೆಯಿಂದ ಕೆಳಕ್ಕೆ ನೂಕಿದನು. “ಎಲೈ ಭಟರೇ, ಇವನನ್ನು ಈ ಕೂಡಲೇ ಇಲ್ಲಿಂದ ಕರೆದೊಯ್ಯಿರಿ, ‘ಕುಲಕ್ಕೆ ಮೃತ್ಯು, ಕೂಡಲಿಯ ಕಾವು’ ಎನ್ನುವಂತೆ, ಇವನು ದೈತ್ಯಕುಲದ ದ್ರೋಹಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಇವನ ಮೇಲೆ ನನಗಿನ್ನಾವ ಮೋಹವೂ ಇಲ್ಲ. ಇವನನ್ನು ಅತ್ಯುಗ್ರವಾಗಿ ಹಿಂಸಿಸಿ ಕೊಂದುಹಾಕಿರಿ” ಎಂದಾಜ್ಞೆಯಿತ್ತನು.

ರಾಜಭಟರು ಬಾಲಕ ಪ್ರಹ್ಲಾದನನ್ನು ಕರುಣೆಯೇ ಇಲ್ಲದೆ ದರದರನೆ ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರು. ಆಯುಧಸಹಿತರಾಗಿ ಆತನ ಸುತ್ತಲೂ ನೆರೆದರು. ತಮ್ಮಲ್ಲಿನ ಆಯುಧಗಳಿಂದ ಥಳಿಸಿ ಹಿಂಸಿಸಿದರು. ಪ್ರಹ್ಲಾದನು ಮಾತ್ರ ಮುಚ್ಚಿದ ಕಣ್ಣನ್ನು ತೆರೆಯದೆ ನಾರಾಯಣನ ಸ್ಮರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಆನೆಯಿಂದ ತುಳಿಸಿದರೂ, ವಿಷಸರ್ಪಗಳಿಂದ ಕಚ್ಚಿಸಿದರೂ, ಪರ್ವತ ಶಿಖರಗಳಿಂದ ತಳ್ಳಿದರೂ, ಬೆಂಕಿ ಮತ್ತು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದರೂ ಶ್ರೀಹರಿಯ ನಾಮಸ್ಮರಣೆಯು ಪ್ರಹ್ಲಾದನನ್ನು ಎಲ್ಲ ತರಹದ ಅಪಾಯಗಳಿಂದಲೂ ಪಾರುಮಾಡಿತು. ಕಟ್ಟಕಡೆಗೆ ಹೆತ್ತ ತಾಯಿಯಿಂದಲೇ ಮಗನಿಗೆ ವಿಷಪ್ರಾಶನ ಮಾಡಿಸಿದರೂ ಅವನಿಗೆ ಏನೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು ಚಡಪಡಿಸಿದನು. ಬ್ರಹ್ಮನಿಂದ ವರ ಪಡೆದ ತನಗೆ ಉಂಟಾದ ಮೊದಲನೆಯ ಸೋಲು ಇದೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಭಯದಿಂದ ಕಂಪಿಸಿದನು. ಚಂಡ-ಮರ್ಕರ ಸಲಹೆಯಂತೆ ಗುರುಕುಲಕ್ಕೆ ಪ್ರಹ್ಲಾದನನ್ನು ಮತ್ತೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು.

ಗುರುಕುಲಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದ ಚಂಡ-ಮರ್ಕರು, ಪ್ರಹ್ಲಾದನಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಆಸಕ್ತಿ ವಹಿಸಿ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಮೇಲೆ ದ್ವೇಷವನ್ನೂ ಲೌಕಿಕ ವಿಷಯಗಳ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನೂ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟರು. ಉಳಿದ ದೈತ್ಯಬಾಲಕರಿಗೂ ಇದನ್ನೇ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟರು. ಒಂದು ದಿನ ಚಂಡ-ಮರ್ಕರು ಗೃಹಕೃತ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಆಶ್ರಮ ದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿದ್ದರು. ಪ್ರಹ್ಲಾದನು ದೈತ್ಯ ಬಾಲಕರಿಗೆಲ್ಲ ಭಗವಾನ್ ಹರಿಯ ಸ್ಮರಣೆ ಮತ್ತು ಅದರಿಂದ ಸಿಗುವ ಮೋಕ್ಷದ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸಿಹೇಳಿದನು. ಬಾಲಕರಿಗೆಲ್ಲ ಪ್ರಹ್ಲಾದನ ಉಪದೇಶ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತುಂಬಾ ಹಿಡಿಸಿತು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಅವನೊಂದಿಗೆ ಹರಿಸಂಕೀರ್ತನೆ ಮಾಡತೊಡಗಿದರು.

ನರಸಿಂಹಾವತಾರ: ಕೆಲಸದ ನಿಮಿತ್ತ ಹೊರಗಡೆ ತೆರಳಿದ್ದ ಚಂಡ-ಮರ್ಕರು ಗುರುಕುಲಕ್ಕೆ ಹಿಂತಿರುಗಿದಾಗ, ಅಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿದ್ದ ಹರಿಸಂಕೀರ್ತನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ದಿಬ್ಬಾಡರಾಗಿ ಹೋದರು. ಕೂಡಲೇ, ಅರಮನೆಗೆ ಧಾವಿಸಿಬಂದು ಗುರುಕುಲದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವಿಗೆ ನಿವೇದಿಸಿದರು. ಒಡನೆಯೇ ಗುರುಕುಲಕ್ಕೆ ಧಾವಿಸಿ ಬಂದ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವು, ಪ್ರಹ್ಲಾದನು

ಬಾಲಕರನ್ನು ತನ್ನ ಸುತ್ತಲೂ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಹರಿಸಂಕೀರ್ತನೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡನು. ದರದರನೆ ಪ್ರಹ್ಲಾದನನ್ನು ಅರಮನೆಗೆ ಕರೆತಂದು, ತುಂಬಿದ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿದನು. ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಂಡಕಾರುತ್ವ ಕಟಕಟನೆ ಹಲ್ಲನ್ನು ಕಡಿದನು. “ಎಲೈ ಕುಲದ್ರೋಹಿ, ಅಂಜುಬುರುಕನಾದ ಆ ನಿನ್ನ ಹರಿಯ ಎಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ?” ಎಂದನು. “ತಂದೆಯೇ, ಅವನು ಎಲ್ಲೆಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ಎಲ್ಲ ಕಾಲದಲ್ಲೂ ಇರುವನು” ಎಂದು ಪ್ರಹ್ಲಾದನು ನುಡಿದನು. ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿನ ಕಂಬವೊಂದನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾ, “ಈ ಕಂಬದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ನಾರಾಯಣನು ಇರುವನೇ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಪ್ರಹ್ಲಾದನು ಶಾಂತಿಯಿಂದಲೇ, “ನನ್ನಲ್ಲಿ, ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ, ನೀವು ತೋರಿಸುತ್ತಿರುವ ಕಂಬದಲ್ಲಿಯೂ ಇದ್ದಾನೆ” ಎಂದನು.

ಕ್ರೋಧಾವಿಷ್ಟನಾದ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು ತನ್ನ ಗದೆಯಿಂದ ಆ ಕಂಬಕ್ಕೆ ಪ್ರಹಾರ ಮಾಡಿದನು. ಅವನ ಹೊಡೆತಕ್ಕೆ ಕಂಬವು ಸೀಳಿತು, ತಕ್ಷಣವೇ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಲೋಕಗಳು ಗಡಗಡ ನಡುಗುವಂತಹ ಘರ್ಜನೆ ಅದರ ಒಳಗಿಂದ ಕೇಳಿಬಂತು. ಕಂಬದ ಮಧ್ಯದಿಂದ ಮಾನವದೇಹ, ಸಿಂಹದ ಮುಖ ಹೊಂದಿದ್ದ ನರಸಿಂಹಾವತಾರಿಯಾಗಿ ಭಗವಂತನು ಹೊರಬಂದನು. ಹಿಂದೆಂದೂ ತನ್ನ ಜೀವಿತಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಕೇಳಿರದಿದ್ದ ಘರ್ಜನೆಯನ್ನು ಆಲಿಸಿದ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವಿನ ಜಂಘಾಬಲವೇ ಉಡುಗಿಹೋಯಿತು. ಅವನು ನಿಸ್ಸಹಾಯಕನಾಗಿ ಭಯಭೀತನಾಗಿ ನಿಂತನು. ನರಸಿಂಹನು ತನಗೆದುರಾಗಿ ಬಂದ ದೈತ್ಯರನ್ನೆಲ್ಲ ಸಂಹರಿಸಿದನು. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವಿನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಅವನನ್ನು ಅನಾಮತ್ತಾಗಿ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಅರಮನೆಯ ಹೊಸ್ತಿಲಿಗೆ ಬಂದನು. ಹೊಸ್ತಿಲಿನ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವು ಅವನನ್ನು ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿಸಿಕೊಂಡು, ಅವನ ಕರುಳನ್ನು ಬಗೆದು ಸಂಹರಿಸಿದನು.

ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವಿನ ಸಂಹಾರವಾದ ಮೇಲೂ ನರಸಿಂಹನ ಕೋಪ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಬ್ರಹ್ಮದೇವನು ಇತರ ದೇವತೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಹ್ಲಾದನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ನರಸಿಂಹನನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸ್ತುತಿಸುವಂತೆ ಕೇಳಿಕೊಂಡನು. ಅದರಂತೆಯೇ ಪ್ರಹ್ಲಾದನು ಭಗವಂತನ ಸ್ತುತಿ ಮಾಡಿದನು. ಅವನ ಭಕ್ತಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿದ ನರಸಿಂಹರೂಪಿ ನಾರಾಯಣನು ಶಾಂತನಾದನು. “ಮಗು ಪ್ರಹ್ಲಾದ, ನಿನ್ನಿಂದಾಗಿ ನಿನ್ನ ಹಿಂದಿನ ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ಹತ್ತು ತಲೆಮಾರು ವಂಶಜರು ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ” ಎಂದು ಹರಸಿದನು. ಪ್ರಹ್ಲಾದನು ತಂದೆಯ ಉತ್ತರ

ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿದ ನಂತರ, ರಾಜ್ಯಪಟ್ಟವನ್ನೇರಿ ಬಹು ಕಾಲದವರೆಗೂ ರಾಜ್ಯವಾಳಿ ಮುಕ್ತಿ ಹೊಂದಿದನು.